

2. Медична психологія: підруч.; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро: ЛІРА, 2022. 300 с.

*dr Piotr Wojnicz
lic. Magdalena Możejewska*

*Filia w Elku
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (Poland)*

**KOMUNIKACJA ZE SPOŁECZEŃSTWEM W ZAKRESIE
PRZECIWDZIAŁANIA PRZESTĘPCZOŚCI - POZYSKIWANIE I
PRZETWARZANIE INFORMACJI PRZEZ ORGANY ŚCIGANIA W
POLSCE**

Utrzymywanie stałego kontaktu organów ścigania w zakresie zwalczania przestępczości ze społeczeństwem stanowi bardzo istotny element tej działalności. Policja zgodnie z przyjętymi zasadami jest scentralizowaną, uzbrojoną i jednolicie umundurowaną formacją powołaną w celu ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz mienia[1]. Tym samym posiada ona swoją własną specyfikę Policja na podstawie ustawy została uprawniona do zagwarantowania bezpieczeństwa publicznego, w tym zapewnienia prawidłowego funkcjonowania szlaków komunikacyjnych. Według Stanisława Sagana[2, s. 157] pod pojęciem „policja” należy rozumieć „specyficznie zorganizowane korpusy osobowe, których celem jest ochrona konstytucyjnego ustroju państwa oraz zapewnienie porządku publicznego”. Magdalena Rudnicka[3] zwraca uwagę, że „na tle innych organizacji publicznych Policję odróżnia sposób realizacji określonego celu. Policja bowiem służy społeczeństwu. Wykonuje działania z zakresu bezpieczeństwa oraz porządku publicznego. Jacek Ziółkowski[4, s. 49] twierdzi, że najważniejszym zadaniem Policji jest działanie prewencyjne, którego założeniem jest utrzymanie ładu i bezpieczeństwa w kraju.

Służby specjalne, w tym również Policja, opierają swoją działalność na wiedzy wynikającej z uzyskanych informacji. Instytucje te zdobywają niezbędną wiedzę

wykonując czynności operacyjno – rozpoznawcze. Podstawy takiej działalności wynikają bezpośrednio z uregulowań prawnych. Ustawa o Policji w artykule 14 stanowi, że ta formacja wykonuje czynności tego rodzaju w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw, przestępstw skarbowych i wykroczeń, poszukiwania osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości i zaginionych[5]. Pomimo nadania uprawnień do stosowania tego typu form i metod pracy policyjnej ustawa nie zawiera wprost wyjaśnienia pojęcia czynności operacyjno-rozpoznawczych[6, s. 389-390].

Prowadzenie właściwej wymiany informacji pomiędzy Policją a społeczeństwem stanowi jeden z gwarantów należytej realizacji zadań wynikających z ustawy. Policja komunikuje się ze społeczeństwem na wielu płaszczyznach. Komunikacja w obrębie tej formacji występuje na dwóch płaszczyznach: wewnętrznej i zewnętrznej[6, s. 391]. Źródła pierwszych informacji w zależności od ich stosunku do odbierającego informację organu dzielimy na:

- źródła zewnętrzne – to jest takie, które pochodzą od osób, które dotychczas na ogół nie miały żadnych kontaktów z organami ścigania i przekazują informacje tym organom w sposób spontaniczny lub względnie spontaniczny (np. zobligowane stosownymi przepisami prawa).

- źródła wewnętrzne – własne, są to źródła informacji jako takie celowo zorganizowane przez organy ścigania dla zapewnienia sobie dopływu informacji o interesujących te organy faktach, zjawiskach czy osobach[7, s. 79-80].

Bardzo istotnym elementem w procesie komunikacji jest informacja. Tadeusz Hanusek[7, s. 63] jako źródła informacji wymienia: osoby, rzeczy, miejsca, zjawiska i zdarzenia, następstwa zdarzeń, dokumenty i zwłoki. Stanisław Pikulski[8, s. 123-124] podkreśla różnorodny charakter źródeł informacji na płaszczyźnie taktyki kryminalistycznej. W sferze pracy operacyjnej wyróżnił następujące źródła: agenta, poufnego informatora, tajną obserwację, analizę materiałów spraw operacyjnych, wykorzystanie tajnych środków technicznych, zbiory archiwalne dotyczące działań operacyjnych. Natomiast w sferze wykonywania czynności procesowych wyróżnia następujące źródła informacji: świadków (pokrzywdzonych), sprawców czynów

(podejrzanych, oskarżonych), miejsca zdarzenia, dokumenty, zwłoki ludzkie lub ich szczątki, ewidencję kryminalistyczną (zbiory kryminalistyczne), materiały postępowań karnych.

W ramach działalności służb mundurowych zajmujących się ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego współpraca ze społeczeństwem zawsze zajmowała centralne miejsce. Działania prewencyjne i informacyjne o potencjalnych zagrożeniach przyczyniają się do podniesienia poziomu świadomości społecznej na temat czynników kryminogennych oraz ułatwiają ich rozpoznanie i wczesne zapobieganie. Jednocześnie informacje dostarczane do organów ścigania stanowią niezbędne narzędzie do likwidowania wszelkich zagrożeń kryminogennych. Motywy takiej współpracy są różne – od altruistycznych, poczucia obowiązku po chęć zysku lub z zazdrości[6, s. 393].

Osobowe źródła informacji stanowią wyjątkową formę komunikacji społeczeństwa z organami policyjnymi. Niezależnie od motywu podjęcia współpracy podstawowym celem, który przyświeca Policji jest zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ograniczenie wpływu środowisk kryminogennych. Należy podkreślić, że w tym procesie komunikacji stroną dominującą jest Policja, która posiada wewnętrzne procedury określające sposób nawiązania współpracy, jej kontynuację oraz zakończenie. Ponadto wiedza, która jest na tej drodze otrzymywana, podlega weryfikacji pod kątem przydatności, jakości i efektywności. Niezależnie od przyjętych kryteriów oceny osobowe źródła informacji są tą sferą pracy Policji, która bezpośrednio wchodzi w interakcje ze społeczeństwem, mająca na celu eliminację potencjalnych zagrożeń[6, s. 397].

Należy podkreślić, że właściwie prowadzona komunikacja Policji ze społeczeństwem powoduje, że działania organów ścigania stają się bardziej skuteczne i przynoszą wymierne efekty. Tym samym przyczynia się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa i staje się gwarantem praworządności.

Powyższa praca ma na celu wskazanie, że komunikacja organów ścigania ze społeczeństwem przynosi istotne korzyści dla obu stron wymiany informacji. Pracę oparto na analizie literatury przedmiotu. Natomiast metody badawcze użyte w niej są

charakterystyczne dla nauk społecznych, podyktowane to było interdyscyplinarnym charakterem opisywanego zagadnienia.

Bibliografia

- [1] <https://info.policja.pl/>, *O policji*, odczyt: 29.03.2024.
- [2] S. Sagan, *Organy i korporacje ochrony państwa*, Warszawa 2014.
- [3] M. Rudnicka, Ogólna charakterystyka policji jako formacji uzbrojonej i umundurowanej oraz jej wielowymiarowość, <http://pila.szkolapolicji.gov.pl/-spp/dzialalnosc/od.powiedzialnosc-dyscyp/73729>, *Odpowiedzialnosc-dyscyplinarna-w-sluzbach-mundurowych.html*, odczyt: 30.03.2024.
- [4] J. Ziółkowski, *Samorząd – Policja*, Racibórz 2018.
- [5] Ustawa z dnia 06.04.1990 r. o Policji, Dz. U. z 2022 r. poz. 655.
- [6] P. Wojnicz, Osobowe źródła informacji jako szczególna forma komunikacji społeczeństwa z organami Policji (w:) *Communication as a factor of transparency of social interaction: psychological, historical, legal, economic and political dimensions*, red. J. Mrozek, O. Koval, K. Ziółkowska, Ełk 2022.
- [7] T. Hanausek, *Kryminalistyka. Zarys wykładu*, Warszawa 2009.
- [8] S. Pikulski, *Podstawowe zagadnienia taktyki kryminalistycznej*, Białystok 1997.

Вікторія Гвязда,

здобувач другого рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Психологія перемовин та медіація»,
Західноукраїнського національного університету (Україна)

ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МЕДІАТОРА

Темперамент, як одна з ключових складових людської особистості, значною мірою впливає на професійну діяльність медіатора. Виявлення типу